

21.04.2025

Innspill til Meld. St. 14 Sikker kunnskap i en usikker verden

I omstillingen av Norge har innovasjonsselskapene en sentral rolle. De utgjør en innovasjonsinfrastruktur som kobler sammen gründere, etablert næringsliv, forskning/akademia og kapital for å utvikle fremtidens næringsliv.

FIN – Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge takker for muligheten til å gi innspill til komiteens arbeid med stortingsmeldingen om forskningssystemet.

En ustabil geopolitisk situasjon skaper behov for nye løsninger og ny teknologi. I arbeidet med å styrke vår konkurransekraft og vår totalberedskap, bør vi i størst mulig grad utnytte allerede etablerte forskningsmiljø og innovasjonsinfrastruktur, og legge til rette for gode samarbeid mellom aktørene. For å utvikle norsk konkurranseevne, trenger vi både å forske mer og ikke minst ta mer av forskningen i bruk. Vi vil i vårt innspill konsentrere oss om den næringsrettede forskningen og tiltak for å ta forskningsresultater raskere i bruk i form av nye produkter, tjenester og bedrifter.

For at kunnskapen skal tas raskere i bruk, trenger vi et sterkt og sammenhengende forsknings- og innovasjonssystem gjennom en hel verdikjede fra FoU til eksport. Innovasjonssystemet må rigges slik at vi lykkes med å gå oftere og raskere fra FoU til industriell produksjon. Ordninger må ses i sammenheng slik at «hull» i verdi- og virkemiddelkjeden tettes og flaskehalser fjernes. Det vil være viktig for å få de store investeringene innen forskning til å kaste av seg og bidra til mer næringsrettet FoU.

Norge har et unikt landsdekkende innovasjonssystem bestående av teknologioverføringskontorer (som jobber med å kommersialisere forskning), inkubatorer, næringshager, testfasiliteter/katapulter og klynger. De bistår bedriftene med nettverk og kompetanse om forretningsutvikling, IP, kapitalinnhenting, salg og marked i ulike faser av vekstreisen. Næringslivsaktører er i mange tilfeller helt avhengig av kompetansen disse innovasjonsselskapene innehar for å komme i gang med FoU-arbeid, innovasjonsprosesser og utviklingsaktiviteter for fremtiden.

I Norge blir innovasjonstrakten altfor smal altfor fort. I Forskningsrådets seneste tildeling av kommersialiseringsmidler, kom kun 20 av 95 søknader gjennom nåløyet, selv om 67 var kvalifiserte. Dermed risikerer vi at mange, gode ideer aldri realiseres. Her trengs mer kraftfulle ordninger som sikrer at mer kunnskap kommersialiseres raskere. Regjeringen varsler i stortingsmeldingen at man vil se på hvordan forskningsmidlene bidrar til kunnskapsspredning. Man bør i den sammenheng se på hvordan man kan kommersialisere mer forskning raskere. FIN mener det er viktig å se hele forsknings- og innovasjonssystemet i sammenheng. Politikken som utmeisles i ulike strategier og initiativ bør være helhetlig og langsiktig.

FIN har følgende innspill for å bidra til økt næringsrettet forskning og kommersialisering fra forskning:

Sats mer på kommersialisering av forskning

En større andel av forskningsinnsatsen bør omsettes i nye bedrifter, arbeidsplasser og ny teknologi som gir eksisterende industri flere ben å stå på.

Styrk forskningsbasert innovasjon i hele landet

Norsk næringsliv investerer for lite i FoU, relativt til andre nordiske land. Vi bør videreutvikle ordninger som gir bedrifter med liten eller ingen erfaring med forskning støtte til små forprosjekter for å teste ut samarbeid med forskningsmiljøer. En måte å gjøre dette på, er ved å forsterke FORREGION.

Videreutvikle Sivas inkubasjonsprogram

Rundt 2 300 bedrifter, mange kommersialisert fra forskning, mottar i dag bistand fra inkubatorene til å utvikle og skalere sin virksomhet. Inkubatorordningen som i dag spiller en viktig rolle for å skalere forskningsbaserte oppstartsbedrifter bør videreutvikles med konsortier/landslag innen områder hvor vi har komparative fortrinn og en styrket finansiering.

Øk tilgang på tidligfase-kapital for forskningsbaserte selskaper

Norge har et omfattende behov for mer kapital i de tidligste fasene av et selskaps utvikling. Dette gjelder ikke minst for selskaper med forretningsideer basert på forskningsresultater med lange utviklingsløp. Investinors fond-i-fond-mandat bør styrkes for å utløse mer privat kapital, styrke økosystemet for tidligfaseinvesteringer og etablere flere kunnskapsbaserte arbeidsplasser.

Styrk norsk testinfrastruktur (Norsk katapult)

Gjennom Norsk katapult får bedrifter enkelt tilgang til utstyr og kompetanse, slik at de kan teste nye løsninger og få dem raskere ut i markedet. Ordningen bør styrkes og utvides til flere fagområder for at vi skal lykkes med å utvikle flere forskningsbaserte bedrifter.

Styrk satsingen på klyngene

Klyngene øker innovasjons- og omstillingstakten for norsk næringsliv. Eksempelvis er nyvinninger innen helseindustrien preget av lange og kompliserte, kostbare og sterkt regulerte utviklingsløp. Her bistår klyngene med spesialistkompetanse, som er en forutsetning for å lykkes. Flere av klyngene er i dag utenfor klyngeprogrammet. Modne klynger må sikres finansiering til å drive prosjekter som bidrar til å nå nasjonale ambisjoner.

Gjør det lettere å lykkes internasjonalt

Norske bedrifter og FoU-aktører må kunne delta i EU-prosjekter på like vilkår som europeiske aktører. Derfor er det avgjørende at det sikres nasjonal medfinansiering til dagens og fremtidige EU-program som eksempelvis DIGITAL.

Skatteinsentiver som stimulerer til FoU-aktivitet

Skatteinsentiver er en god mekanisme for å få næringslivet til å utføre mer forskning, enten ved å innføre skattefordeler, som for eksempel reduserte skattesatser eller skattekreditter for selskaper som investerer i forskning og utvikling. SkatteFUNN har vist seg å være en ordning som treffer bredden av næringslivet. Det bør ses på hvordan virkemiddelet kan videreutvikles for ytterligere å bidra til at forskningsresultater tas i bruk.

Vennlig hilsen,

Trine Ellingsen (sign.)
daglig leder FIN

Eli Wathne (sign.)
seniorrådgiver FIN